

Trojan Wars

Hoe ver durf
jij te gaan voor
jouw idealen?

Het
Nationale
Theater
educatie

Beste docent,

Wij kijken ernaar uit u en uw leerlingen binnenkort te ontvangen bij *Trojan Wars*, de nieuwste voorstelling van HNTjong. Met het educatieve programma bereidt u (samen met uw collega's) het voorstellingsbezoek voor.

Over de voorstelling

De beeldschone koningsvrouw Helena verdwijnt uit Griekenland en duikt op in Troje. Ruim 30 eeuwen geleden was deze gebeurtenis voldoende om een pril vredesbestand te doen omslaan in de meest bekende oorlog uit de Griekse tijd: De Trojaanse Oorlog. Duizenden Grieken en Trojanen trokken ten strijde. Maar waarvoor? Voor Helena? De koning, hun eer of het landsbelang? Of voor nog iets anders? Met *Trojan Wars* brengt HNTjong deze beroemde oorlog naar het theater als vijf uur durende marathonvoorstelling. Het klassieke verhaal is naar het heden vertaald in een totaalervaring: Vanaf het moment dat uw leerlingen de schouwburg binnenstappen, komen zij in aanraking met strijd, vriendschap, trouw en jaloezie. En met de vragen die rond het strijdtoneel opdoemen en achterblijven: Welke offers kan je brengen? Hoe ver durf jij te gaan voor je idealen? Wat doe je als je leven écht op het spel staat?

Educatieprogramma

Het educatieprogramma bij *Trojan Wars* bestaat uit vijf lesbrieven, een workshop in de klas en een reflectietool. Voor een optimale theaterervaring raden wij u aan ten minste één van de lesbrieven in de klas te behandelen. In de lesbrieven doen de leerlingen – voorafgaand aan de voorstelling – onder begeleiding van de docent vakspecifiek onderzoek naar thema's en vragen uit *Trojan Wars*. De workshop bereidt de leerlingen voor op de voorstelling door ze de thema's te laten ervaren en bevragen. Ook maken de leerlingen in de workshop alvast kennis met verschillende verhalen uit de Ilias. Het plannen van de workshop(s) bij u op school is reeds gebeurd of zal binnenkort plaatsvinden.

De reflectietool kan na afloop van de voorstelling worden gebruikt. Hierin staat de vraag centraal: wat betekent het om vrij te zijn?

Lesbrieven

De lesbrieven zijn ontwikkeld rondom het overkoepelende thema 'strijd'. Bij elk vak wordt er ingegaan op een ander aspect van strijd. Denk hierbij aan onderwerpen als dancebattles, onderhandelen en winnen.

De lesbrieven richten zich op de volgende vakken:

- Geschiedenis (onder- en bovenbouw)
- Maatschappijleer en -wetenschappen (bovenbouw)
- CKV/Kunst Algemeen (bovenbouw)
- Lichamelijke opvoeding (onder- en bovenbouw)
- Drama (onder- en bovenbouw)

De lessen zijn gebaseerd op een lesuur van 50 minuten. U beslist hoeveel tijd u wilt investeren, met hoeveel van de aangeboden lesbrieven u aan het werk gaat en in welke vaksecties. De manier waarop u de lesbrieven behandelt, is afhankelijk van uw tijd en het niveau van uw leerlingen. Voelt u zich vrij om zelf de juiste afstemming te maken en eventueel aanpassingen te doen.

We willen u erop attenderen dat de lesbrieven ook los van de voorstelling gebruikt kunnen worden. De lesbrieven passen binnen de algemeen opgestelde examenprogramma's (zoals door het SLO opgesteld) en zijn zo ontwikkeld dat ze zowel voorstelling- als vakoverstijgend inzetbaar zijn. Daarnaast kunt u het programma ook inzetten als project-onderwijs voor een breder perspectief op het thema en een stevigere inbedding van het theaterbezoek.

Heeft u naar aanleiding van het lezen van deze lesbrieven nog vragen? Neem dan contact op met Dimphna van Kempen: dimphnavankempen@hnt.nl of 088 356 53 14.

Trojan course

De voorstelling *Trojan Wars* is geïnspireerd op de verhalen uit de Ilias van Homerus. De Trojaanse Oorlog wordt uiteindelijk door de Grieken gewonnen middels een list; het Paard van Troje. In deze les komt er ook een Paard van Troje de klas in: een mysterieus cadeau. De leerlingen gaan strijden, door middel van een debat, om te besluiten of dit cadeau geopend moet worden of niet. In het debat onderzoeken zij de vraag: Wat zou er veranderen als je nooit meer alleen keuzes kunt maken?

De leerlingen doorlopen in deze les een beslissingsproces zoals wij dat kennen uit onze politieke constitutie. De leerlingen leren verschillende begrippen herkennen, begrijpen en toepassen om op deze manier een keuze te maken. Daarnaast leren ze een ideologie te verwoorden aan de hand van een kernwaarde, om deze vervolgens in een debat te vertegenwoordigen en verdedigen.

Benodigheden

- Mooi ingepakt cadeau met daarin bijlage 2 (voor iedere leerling 1)
- 8 A4 papieren waarop de partijen hun stellingname en openingswoord kunnen schrijven (2 per groep)
- Beamer of digibord waarop u de stellingen van bijlage 3 kunt projecteren.
- Whiteboard of digibord waarop u de peilingen van het stemmen kunt bijhouden.
- Vier stembussen met daarop de waarden geschreven uit bijlage 1
Tip: De stembussen kunnen enveloppen zijn, of dozen met een gleuf.
- Per leerling 1 briefje (1/4 A4) waarop de leerling zijn of haar stem kan uitbrengen

Vorbereiding voor de les

- Deel het lokaal op in vier groepen met tafels en leg bij elke tafelgroep één van de vier onderwerpen uit bijlage 1 op de tafels.
- Stapel de stoelen op naast de deur van het lokaal. Laat de leerlingen deze meenemen wanneer ze de klas binnen komen en bij een tafel gaan zitten.

Opdracht 1

One issue

5 MINUTEN

U wacht de leerlingen op bij de deur en vraagt: wat vind je het ergste om te verliezen? Je familie, je vrijheid, je gezondheid of je veiligheid.

Binnen in het lokaal heeft u vier tafels neergezet die deze onderwerpen representeren. U laat de leerlingen binnen en vraagt hen aan de tafel van hun keuze plaats te nemen. Dit zijn de groepen waarin de rest van de les gewerkt wordt. Elke groep vormt vanaf nu een one-issuepartij. Een one-issuepartij is een politieke partij die een specifieke doelgroep vertegenwoordigt of een bepaald onderwerp tot prioriteit maakt; in dit geval het gekozen onderwerp. De verdeling van de leerlingen over de groepen kan variabel zijn, dit vormt geen probleem voor het onderzoek.

Opdracht 2

Verrassing!

5 MINUTEN

Als de leerlingen zitten, pakt u het cadeau erbij. U vertelt dat u niet weet wat erin zit. Er zou iets geweldigs in kunnen zitten, maar het kan ook iets vreselijks zijn. De beslissing om het cadeau wel of niet te openen, wordt niet door de verschillende partijen genomen, maar door een meerderheid: de coalitie. De coalitie wordt gevormd na de verkiezingen (zie opdracht 5). Om deze verkiezingen te winnen, zullen de partijen eerst met een sterk partijplan moeten komen.

Opdracht 3

Partijplan

10 MINUTEN

Het partijplan wordt ontwikkeld op basis van onderstaande stellingen, die u achtereenvolgens projecteert op het bord (zie bijlage 3). Bij iedere stelling overlegt elke partij welke positie t.o.v. het dilemma ze innemen en schrijven die op. Laat de leerlingen redeneren vanuit het onderwerp op hun tafel.

Let op: Het wel of niet openen van het cadeau hangt samen met het opstellen van het partijplan.

1. Het cadeau moet naar de klasgenoten gaan die de slechtste cijfers halen of het cadeau moet naar de klasgenoten gaan die de beste cijfers halen.
2. Iedereen krijgt een klein cadeautje of één iemand krijgt een groot cadeau.
3. We lopen geen risico, laten het cadeau dicht en er verandert niets in de klas of we nemen een risico, openen het cadeau en zien wel wat er gebeurt.

Opdracht 4

Debatteren kun je leren

15 MINUTEN

- A. De partijen krijgen de opdracht om een openingswoord te schrijven voor een debat. Dit openingswoord schrijven de leerlingen vanuit het onderwerp op hun tafel. Op deze manier denken de leerlingen verder na over de stellingen, en raken meer vertrouwd met waar hun partij voor staat. Uit het openingswoord moet tevens blijken of de partij bereid is het cadeau te openen.
- B. U laat één leerling het openingswoord van zijn of haar partij voorlezen, dit is de aanzet tot het debat. Tijdens het debat bekleedt u de functie van voorzitter. U zorgt ervoor dat alle partijen evenveel spreektijd (ca. 2 minuten) hebben en het debat harmonieus verloopt.

Zorg ervoor dat zowel de tegenstanders en de voorstanders in het debat aan bod komen. Afhankelijk van het niveau van uw leerlingen kunt u bepalen of interrumpen is toegestaan. Verder kunt u het debat laten voeren zoals u dat normaal gesproken gewend bent.

Opdracht 5

Verkiezingen

5 MINUTEN

Na het debat stemmen de leerlingen individueel op een andere partij dan hun eigen partij. De leerlingen mogen ieder een stem uitbrengen op een partij naar keuze. Dit doen ze door hun briefje te stoppen in de stembus van gekozen partij.

Tip: Laat de leerlingen per partijgroep naar de stembussen komen, zo bent u er zeker van dat de stemming eerlijk verloopt en partijen niet op zichzelf kunnen stemmen.

Na de stemming telt u de stemmen of laat dit door vier verschillende leerlingen doen. U houdt de peilingen van het stemmen bij op het bord.

De partij met de meeste stemmen wint de verkiezing en mag vervolgens (een) andere partij(en) kiezen waarmee zij de coalitie willen vormen. Deze partijen mogen nu samen beslissen wat er met het cadeau gaat gebeuren. Dit doen ze op basis van hun zelfgemaakte partijplannen, met daarin de voorwaarden voor het wel of niet openen van het cadeau. Ondertussen luisteren de partijen die niet in de coalitie zitten mee.

U vraagt: Zijn jullie bereid het cadeau te openen, met het risico dat er iets geweldigs of iets verschrikkelijks in kan zitten? De coalitie mag hun besluit nemen.

Opdracht 6

Het Paard van Troje

10 MINUTEN

Voor het vervolg van de les zijn er twee opties. De optie waarbij het cadeau wél wordt geopend en de optie waarbij het cadeau niet wordt geopend.

Optie 1: Openen van het cadeau

In het cadeau zit de S.O. Het Paard van Troje (zie bijlage 2) die gaat over *Trojan Wars*. Laat de leerlingen de tafels en stoelen neerzetten in toets-opstelling. De leerlingen krijgen ieder een S.O. Het Paard van Troje voor zich.

Let op: De S.O. Het Paard van Troje is de aanleiding voor het nagesprek van de les (zie opdracht 7). Bij vraag 3 zullen de leerlingen gevraagd worden hun hand op te steken. Zo kunt u zien of de meerderheid van de leerlingen toe is aan het nagesprek.

Optie 2: Niet openen van het cadeau

Let op: Er zal nooit bekend worden wat de inhoud van het cadeau is. In dit geval leidt u het nagesprek zoals beschreven in opdracht 7.

Opdracht 7

Nagesprek

10 MINUTEN

Voordat u aan het nagesprek begint vertelt u: Deze les heeft te maken met de voorstelling *Trojan Wars* waar jullie binnenkort met de klas heen gaan. Hierin voeren de Grieken oorlog met de Trojanen. Uiteindelijk geven de Grieken een cadeau aan de Trojanen: Een groot houten paard. Beter bekend als het Paard van Troje. Als je dit verhaal kent dan weet je dat dit cadeau met vreugde wordt ontvangen, maar uiteindelijk de ondergang van de Trojanen wordt.

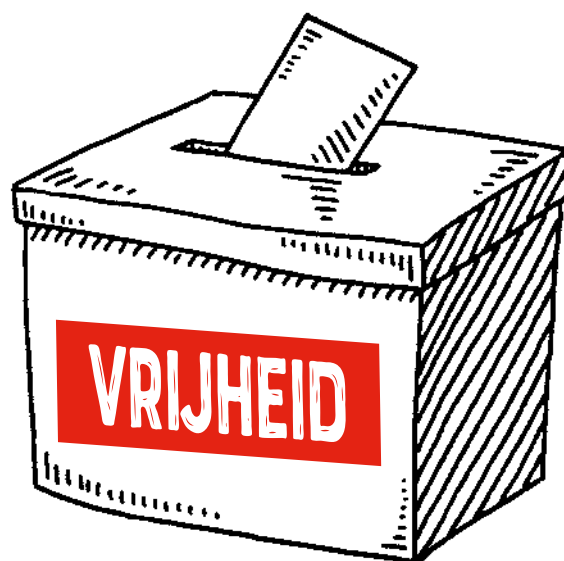
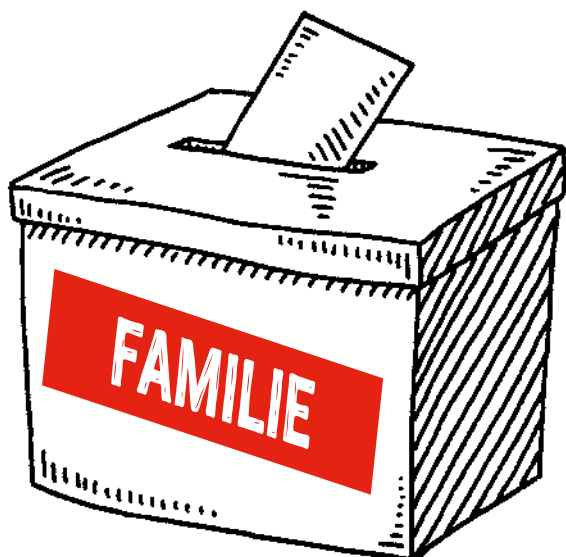
Vervolgens kunt u het nagesprek openen. Als in de vorige opdracht is besloten het cadeau te openen en de leerlingen de S.O. hebben gemaakt, kunt u hun antwoorden als startpunt voor dit nagesprek gebruiken. U kunt hierop teruggrijpen, of juist op doorvragen. Bij dit nagesprek bent u de gespreksleider. Informatie over nagespreksvoering vindt u in bijlage 4.

De vragen die u gebruikt om het nagesprek te voeren:

1. Wat als je morgen wakker wordt en je voor elke beslissing die je neemt, eerst een meerderheid moet vormen?
2. Wat heb je het meest nodig om in een coalitie te komen?
 - Beste debatsprekers
 - Sterkste partijplanargumenten
 - Grootste gunfactor
3. Als jij voor de overwinning moet gaan; strijd je dan individueel of in teamverband?

Bijlage #1

De vier onderwerpen die de uitgangspunten voor de one-issuepartijen vormen.

Bijlage #2

S.O. Het Paard van Troje

1. Wat als je morgen wakker wordt en je voor elke beslissing die je neemt, eerst een meerderheid moet vormen?

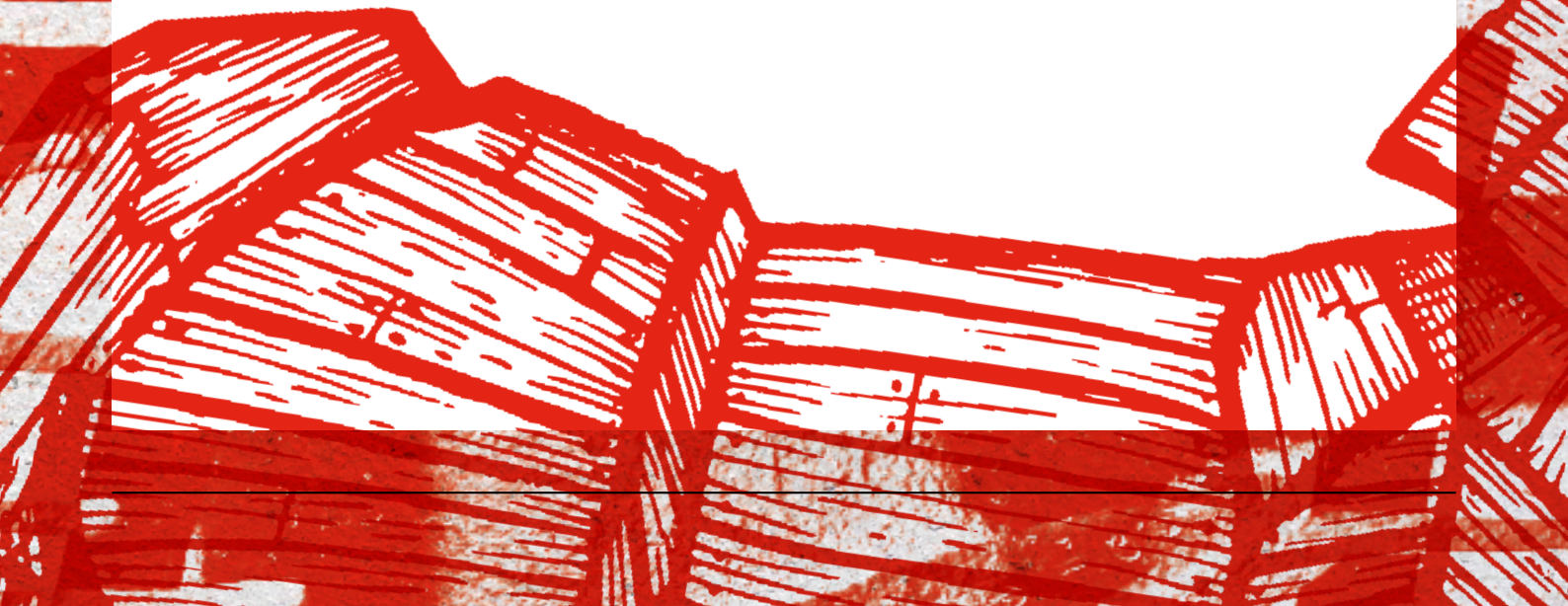
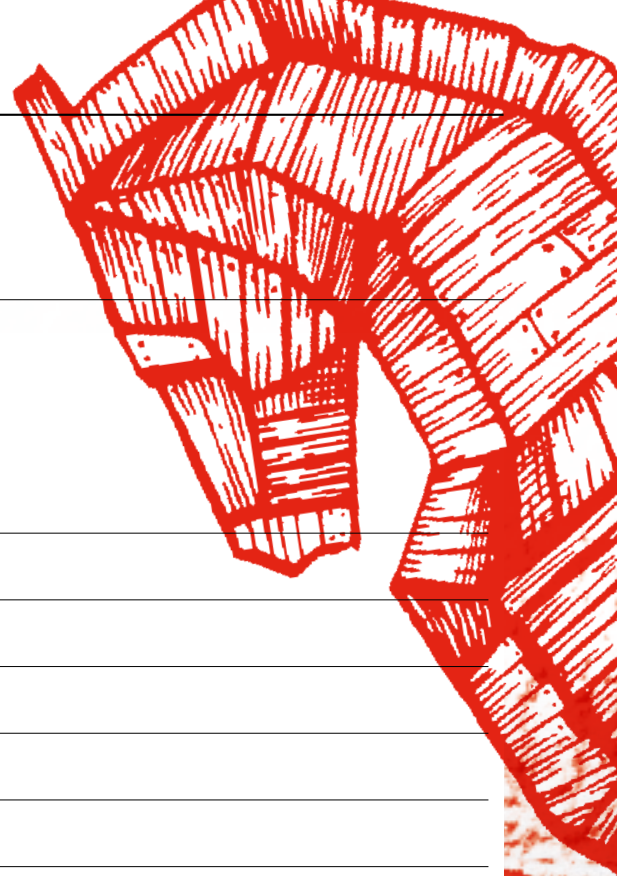
2. Maak een rangorde (1 t/m 3): wat heb je het meest nodig om in een coalitie te komen?

_____ Beste debatsprekers

_____ Sterkste partijplanargumenten

_____ Grootste gunfactor

3. Steek je hand op als je het antwoord weet op de vraag:
Als jij voor de overwinning moet gaan; strijd je dan individueel of in teamverband?

Bijlage #3

Stelling #1

**Het cadeau moet
naar de klasgenoten
gaan die de slechtste
cijfers halen**

Of

**Het cadeau moet
naar de klasgenoten
gaan die de beste
cijfers halen**

Bijlage #3

Stelling #2

**Iedereen krijgt
een klein cadeautje**

Of

**Een iemand krijgt een
groot cadeau**

Bijlage #3

Stelling #3

**We nemen geen risico:
we laten het cadeau
dicht en er verandert
niets in de klas**

Of

**We nemen het risico:
we openen het cadeau
en we zien wel wat er
gebeurt**

Bijlage #4

Het nagesprek

Tips voor de gespreksleider

De startvragen en stellingen die u vindt bij de opdracht zijn zo geconstrueerd dat ze de aanzet geven tot een filosofisch gesprek. Hieronder leest u wat wij met het filosofisch gesprek beogen en een aantal handvatten voor u als gespreksleider.

Filosoferen gaat niet over het leren van een waarheid, maar over het doen van onderzoek naar dingen waar we niet direct een (eenduidig) antwoord op weten.

Een filosofisch gesprek vraagt diepgang; meningen dienen verder verkend te worden, standpunten worden onderbouwd en argumenten moeten (met voorbeelden) onderzocht, verhelderd en getoetst worden. Filosoferen doe je niet in je eentje, maar in een groep. Als docent doet u zelf niet mee aan het gesprek, u heeft een andere essentiële taak, die van gespreksleider.

De regels bij een filosofisch gesprek

Natuurlijk gelden ook bij een filosofisch gesprek de gebruikelijke regels van elk ander gesprek, maar daarnaast is er een aantal specifieke regels waar u mee werkt:

- Wees nieuwsgierig naar de gedachten van de leerlingen en verwacht dit ook van de leerlingen naar elkaar
- Let er op dat filosoferen een groepsproces is, waarbij je samen bouwt aan het onderzoek. Bouwen doe je door bijvoorbeeld te luisteren naar de redenen achter een mening. Wie een mening inbrengt moet bereid zijn uit te leggen waarom hij/zij dat vindt. Elkaar laten uitpraten is vanzelfsprekend. Probeer altijd verder te zoeken dan het eerste antwoord.
- Om het gesprek helder te houden, is het fijn om geregeld te vragen of iedereen het nog kan volgen. Schrijf af en toe een mooie zin of een belangrijk woord op.
- Tijdens het filosofisch gesprek gebruiken we alleen de ideeën en gedachten van de deelnemers aanwezig in de groep. Alleen deze personen zijn hier om hun mening uit te leggen.
- Deelnemers hebben het recht om te zwijgen. Betrokken luisteren is even waardevol.
- Rond een gesprek altijd af, hoe kort of lang het ook is geweest. Dat kan door samen met de groep de lijn van het gesprek na te lopen. Kijk of er misschien conclusies getrokken kunnen worden. U kunt ook de mooiste uitspraken van het gesprek laten benoemen of vragen of de deelnemers tijdens het gesprek iets hebben gehoord dat ze nog lang zullen onthouden.
- Als gespreksleider bent u geen deelnemer in het gesprek. Laat u, als docent, aan het einde van een gesprek niet (toch nog) verleiden uw persoonlijke mening over het onderwerp te geven. Laat de leerlingen overtuigd zijn van het belang van hun eigen onderzoek en meningen.

